

Rubriek: Markante coaches

*Het valt ons vaak op dat veel mensen een coach hebben, maar dat weinig mensen een coach kennen. Wel is men vaak bekend met markante coaches uit de wereld van entertainment, sport, kunst, muziek, management, psychologie. Zij staan niet in de Nationale Coachinggids en zijn vaak niet geregistreerd bij beroepsverenigingen. Toch zijn zij het die mensen op onorthodoxe wijze inspireren, confronteren, helpen, inzicht bieden en uiteindelijk... verder helpen. Zij maken het coachingsvak interessant en geven ook vaak goede impulsen voor vernieuwing of verwondering. Het zijn deze bijzondere kwaliteiten die ons aanspreken. Vaak zijn ze markant, controversieel en hebben ze sterke sympathisanten of roepen ze juist sterke antipathie op. Niko Stammes en Johan Zoutberg onderzoeken in hun serie interviews met **markante coaches** op eigen wijze wat deze markante coaches doen, wat hen drijft en wat hun succes is..*

Hans Bulte: “overtuigd en overtuigend bestuurder”

Sint Pancras

Hagel en windvlagen striemden langs onze auto toen wij de oprit opreden van het huis van Hans Bulte. Naast ons op de bank een paar slagroomsoezen, een half uur geleden gekocht bij de plaatselijke bakker. Toen was het nog zonnig. Zou dit striemend weer met donkere wolken aan de horizon iets zeggen over hem? Hans wachtte ons al op voor het raam en verwelkomde ons hartelijk. De woonkamer gaf ons nog een extra blik op het dreigend weer buiten.

Weilanden, wolken en vergezicht, een Hollands tafereel. “Is het niet prachtig die wind”, zegt hij. “Die komt vanaf zee, wordt bij de duinen bij Bergen opgetild en komt hier weer op de grond, mooi he?” Als verwoed zeiler houdt hij van de Noordhollandse polderwind.

Hans is vooral bekend als burgemeester van de gemeente Edam-Volendam vlak na de brand in “Het Hemeltje”. Hij verwierf daar enige faam mee.

Op internet komen wij het volgende bericht tegen:

De Volendamse oud-profvoetballer Gerrie Mühren en waarnemend burgemeester Hans Bulte van Edam-Volendam zijn gisteren benoemd tot ridder in de orde van Oranje-Nassau.

Zijn verbinding met deze gemeente is gezien en gerespecteerd.

Pas na de ramp komen de pijnlijke en ontluisterende gevolgen aan het licht (ook wel de *ramp na de ramp* genoemd). Het lukte hem in deze uitgesproken eigenzinnige gemeente de gemeente weer bij zichzelf te krijgen na de ramp. Wij zijn nieuwsgierig naar wat zijn achterliggende opvattingen en zijn kwaliteiten zijn. Hoe klaar je zo’n klus?

Hoe het begon

Hans Bulte is geboren in 1937 Amsterdam West en getogen in Tuindorp Oostzaan, een Amsterdamse volksbuurt gekenmerkt door een eenvoudige en sobere bevolking. Hans’ vader was schilder bij de toenmalige Amsterdamse telefoondienst (PTD). Na zijn HTS waar hij werktuigbouwkundige en natuurkunde studeerde werkte hij in het bedrijfsleven, onderwijs en politiek. Met een glimlach denkt hij terug aan het vreindelijke Tuindorp Oostzaan. Daar heeft hij zijn sociale betrokkenheid opgelopen. Hij heeft een sterk beeld uit die tijd: de massa’s mannen in zwarte overall die hij dagelijks zag komen aanlopen op naar de het zware en vuile werk op de scheepswerf (NDSM). “*Dat wil ik nooit. Daar wil ik niet gaan bijhoren*”.

Hans vond al vroeg dat je in het leven in eerste instantie voor anderen moet zorgen, niet alleen voor jezelf. Gezamenlijk elkaar op een hoger plan trekken. Zorg voor de ander. Mededogen en solidariteit. Het hadden woorden van de Dalai Lama kunnen zijn of van Karl Marx. Maar het was de kerk die zijn belangstelling voor maatschappelijke kwesties wekte. Hans is een overtuigd CDA-er (katholiek). De kerk is de bron waar hij zijn opvattingen uit geput heeft.

Ook in de Christelijke opvattingen geldt immers: je leeft niet voor jezelf alleen. Iets willen betekenen voor de maatschappij vindt hij belangrijk. Het gaat dan om een ouderwets begrip als dienstbaarheid.. Dit speelde ook mee in zijn eerste baan als leraar in een internaat in Harreveld voor moeilijk opvoedbare kinderen. Guus Hiddink (trainer) was er nog zijn collega. Het overbrengen van kennis was niet zijn enige en belangrijkste drive. Het opvoeden tot zelfstandige, verantwoordelijkheid nemende mensen met een visie op het leven beschouwde hij als zijn opgave. “Een beetje filosofie, wat bijbelkennis en kennis van de oude Grieken verrijken mensen, maken mensen breder”, vertelt hij ons in zijn comfortabele stoel in de huiskamer. “Het is voor mij erg belangrijk geweest hen een eigen oordeel te laten vormen over het leven en de mede-mens. Een beter mens draagt bij aan een betere samenleving. Ik hoop dat ik ze kon overbrengen dat er meer is dan geld verdienen en uitgeven.”

De wereld van politiek en bestuur.

In Harreveld was hij in vrije tijd ook actief in de Katholieke Kerk. Zo werd hij benaderd door de plaatselijke katholieke partij voor een plaats in de gemeenteraad. Hij wees dat aanvankelijk af. “Daar heb ik geen verstand van”, dacht hij. Maar men drong aan. En de reden om uiteindelijk ja te zeggen was: “*het dorp heeft jou nodig Hans*”. “Mijn achilleshiel” zoals hij dat noemt. Een keus voor “hoe maak ik me nuttig voor mijn omgeving”. Een sporthal, een dorps huis, de invoering van gymnastiek voor de jeugd in het dorp waren het resultaat. Een forse politieke overwinning viel hem ten deel. Hij werd benaderd door Mollie Geerstema (Commissaris van de Koningin) om de burgemeesterspositie aldaar te bekleden. Daarna burgemeester van St. Pancras op aandringen van Hans Wiegel. Na enige jaren combineerde hij dat met het burgemeesterschap van Langendijk.

Toen hij in feite al met pensioen was, was ook zijn naam als stabiele troubleshooter gevestigd. In Anna Paulowna was een bestuursprobleem en hij werd gevraagd daar burgemeester te worden. Dit was nog niet koud afgelopen of hij werd benaderd voor de post Volendam drie maanden na de cafébrand in 2001. “Het dorp heeft je nodig Hans”, zo klonk het weer. Een functie waar hij alles voor uit de kast moest halen, bleek al snel. Een uitermate zware periode voor hem. Zijn opvatting ook hier is: een burgemeester dient de bevolking *te dienen*. Hij kreeg te maken met heftige emoties van mensen en het grote verdriet van de slachtoffers die in 1 dag hun toekomst weggeslagen zagen. Hij vond dat hij door er heel dichtbij te zijn de bevolking het beste kon helpen. Letterlijk mee-lijden.(Boeddhistischer kan het niet). Door dit voorbeeldgedrag en de betrokkenheid die ontstond kon hij hulpverleners goed overtuigen dat ze niet alleen tijdens kantoortijd aanwezig moesten zijn. Zo kon hij de typische cultuurkenmerken (de sterke familieband, de eigenwijsheid) van deze samenleving verwoorden en daar rekening mee houden in zijn beleid. Toch vindt hij achteraf dat hij wat meer afstand had kunnen houden. Elke dag ging hij om 8 uur de deur uit en meestal niet voor 12 uur thuis (ook in het weekend). Een forse aanslag ook op zijn persoonlijke leven. Twee jaar later toen hij terugtrad kreeg hij de terugslag. Teveel en te lang onder stress gewerkt. Het kostte een stuk van zijn gezondheid. Een neurologische aandoening. Met een zuurstofbehandeling kwam hij er weer bovenop.

Verantwoordelijkheid, integriteit en vertrouwen.

Samen lopen we naar het koffiezetapparaat en in de keuken. De hagel is gestopt. De lucht is helder blauw geworden. De weilanden zijn zachtgroen. “Wist je dat daar een mooi meer wordt aangelegd”, zegt Hans. “Dan kijk ik heerlijk uit over het water. Zo mooi als het waait!” Onze gebak pakken wij uit. Terwijl wij een vorkje prikken gaat hij verder. “Altijd speelde voor mij mee: ook verantwoordelijkheid voor je opvattingen nemen”. Dat ging zelfs zover dat hij zich regelmatig verzette tegen de kerk, het instituut. Ook deze organisatie betrapte hij nogal eens op onmaatschappelijkheid en eigenbelang. Toch kan hij

met plezier terugdenken aan de paters waar hij les van kreeg. Enkele paters zijn de kerk uitgetreden om dezelfde reden. Later bezocht hij een pater waar hij les van had gehad en vertelde hem wat deze man voor hem betekend had. De man zat in een geloofscrisis en wilde uittreden. Dit gesprek betekende heel veel voor hem.

Zijn overtuigende consequentheid en duurzaamheid in zijn opvattingen maken hem een krachtige bestuurder. Dat maakt indruk op ons. Wars van hypes en tijdelijke opvattingen. Niet meelopen met de meute. Blijf luisteren naar je eigen ethiek en opvattingen. Maar Hans is geen zendeling. Hij wil niemand bekeren. Hij heeft respect voor andersdenkenden. Eigenlijk ziet hij veel aanknopingspunten bij socialistische opvattingen met de christelijke moraal. De “roden” hebben veel maatschappelijk rechtvaardigheid gerealiseerd. Thuis werd bij hem geluisterd naar de Rode Haan van de VARA. Hij heeft ook zijn periodes van twijfel gehad over zijn deelname aan de kerk. Uiteindelijk is hij CDA-er gebleven maar ook het socialistische gedachtegoed inspireerden hem.

Hij heeft veel bestuursfuncties bekleed. En diverse maatschappelijke voorzieningen gerealiseerd. Een sporthal bouwen, opzetten van een GGD, het opzetten van een ambulancedienst.

Veel kreeg hij voor elkaar. Zijn integriteit wekte vertrouwen en dat schept een hoge mate van efficiëntie. Veel weerstanden verdwenen.

Wat viel ons op?

In de auto terug zitten denken we met plezier terug aan een ontmoeting met een gedreven bestuurder met “moraal”. Wat ons bijblijft is zijn manier van realiseren van maatschappelijke doelen via het binden van mensen. Ook Hans is bepaald geen meeloper. Ook onthouden we zijn adagium: “laat zien wie je bent, wees geen onduidelijke figuur, kom op voor je opvattingen.” Hans heeft wel eens met opstappen gedreigd toen hij vond dat er meer geld voor veiligheid moest komen. Soms moest dat en als het écht is dan werkt het. Niet als powerplay.

Een andere kant in zijn bestuursrol is het voortdurend bedenken van alternatieven. Er is nooit één waarheid. Maak combinaties van verschillende visies of perspectieven, Dat schept ruimte voor ontwikkeling.

Belangrijk bleek de kunst een ieder in zijn waarde te laten en respect te betonen ook al ben je het niet eens.

Het sterkste punt in onze optiek was: niet de machtspoliticus spelen maar het werken vanuit een visie, een overtuiging. Dat komt de hele middag terug.

Als persoon komt Hans ook in het interview naar voren als een beslisser. Het lijkt wel alsof er heel weinig licht (lees: tijd) zit tussen de vraag en het antwoord.

Kennelijk past dat mooi: werken vanuit overtuigingen maar als type meer een manager/bestuurder dan een denker. Zijn opvattingen lijken opvallend op verschillende universele ethische waarden die wij ook aantreffen in de diverse boeken over Boeddhisme, van Plato, de Bijbel en vele Marxistische geschriften. Wellicht onbewust heeft Hans diverse universele wijsheden opgelopen in zijn leven. Zijn filosofie over leven, werk en religie is steeds recht toe recht aan. Geen filosoof, maar wel een duidelijke filosofie. Geleerd in de praktijk.

Hans verdiept zich inhoudelijk, las veel dossiers en onderzoeksrapporten en dat maakt dat hij goed kan communiceren over zaken en ze vanuit verschillende invalshoeken kan bekijken. Kies voor de weg van het onderzoek, daarmee kan je overtuigen.”. Eerst verdiepen in een

onderwerp voordat je een standpunt inneemt. En daarom kan hij spelen met alternatieven en varianten inzake de bestuurs- en levensvragen waar hij mee te maken had.

Daarnaast combineert hij integerheid en pragmatisme. Een mooi voorbeeld is zijn aversie tegen koehandel. “Je moet nooit zorgen dat je in de toekomst geconfronteerd kan worden met onvereffende rekeningen” Als hij dit verder beschrijft zegt hij: “blijf autonoom en blijf trouw aan je visie. Blijf bij jezelf, verwijs nooit naar omstandigheden (mijn partner, mijn baas, mijn gemeenteraad wil dit niet). Tja, dan blijven uw interviewers - beiden meerjarig actief als coach/trainer én als manager/directeur - toch even prettig getroffen.

Hans blijkt een dankbare man. Hij vertelde dat hij genoot van zijn werk als ingenieur, als onderwijsman en als burgemeester. Zonder loopbaanplanning, maar hij stond open voor wat op zijn pad kwam en wat hij kreeg aangeboden. Niet zijn eigen belang voorop, maar omdat hij ergens nodig was, waarmee hij paradoxaal genoeg uiteindelijk zijn persoonlijk belang en zijn ontwikkeling diende. Hij kan veel betekenen voor collega's, een rot in het bestuurdersvak, een coach met visie vinden wij.

Zijn opvattingen en zijn ervaringen zijn niet alleen van belang voor bestuurders en bestuursvraagstukken, maar ook in de persoonlijke levenssfeer. Menig coach kan zich hier aan optrekken.

We verlaten zijn woning. Hij laat ons een race-auto zien in zijn garage en een duiventil. Hij blijkt een verdienstelijke duivenhouder te zijn. Een zwaaiende Hans Bulte achterlatend rijden wij de oprit af.

Uw interviewers.

Niko Stammes & Johan Zoutberg

*) Lees: “Ethiek voor een nieuwe tijd”, Dalai Lama (1999)